

Recensiones

A.J. PFIFFIG, *Obitorium Canoniae Gerusanae*. Ein bisher nicht beachtetes Totenbuch des Stiftes Geras. (Studien und Forschungen aus dem Niederösterreichischen Institut für Landeskunde). Wien, 1980, 317 p.

Quamvis manuscriptum in praesenti editione evulgatum, verbo minus usitato: *Obitorium* designetur, lectores huius periodici profecto noscunt sermonem esse de libro cui nomen: *Obitarium*, *Obituarium*, *Necrologium*, scilicet de: Mortuali libro, in quo defunctorum nomina describuntur. Quinam defuncti? Illi qui professione, beneficiis, fraternitate vel alio titulo alicui domui religiosae, abbatiae, monasterio adscripti erant. A. Žák iam annis 1910-1912 edidit: *Die Totenbücher der Stifte Geras und Pernegg*. Nunc doctus confrater noster A.J. Pfiffig, senior conventus, bibliothecarius et fac-totum canoniae Gerusanae, editionem Obitorii illius abbatiae aggressus est. Primo loco codicem manuscriptum saec. XVIIIⁱ describit, ubi inveniuntur nomina fratrum et sororum, non tantum abbatiae ipsius, sed etiam illorum locorum et monasteriorum qui una alterave ratione societatem cum Gerusena domo inierunt. In introductione etiam modum edendi proponit. Sequitur tunc «*Textausgabe*», a prima die mensis Januarii ad ultimam mensis Decembris: defuncti a saec. XV° ad finem saec. XVIIIⁱ. Summatim exponit tunc: *Böhmische Zirkarie des Ordens der Prämonstratenser Chorherren*. (p. 231-233). Me dolet non plures notitias ad calcem paginae dari, cum finis editionis Obitorii sit apprimè noscere vitam defunctorum et eorum opera palam facere. Sequuntur tres indices: nomina locorum, dein praenomina et postremo familiae defunctorum nomina.

Sperandum est confratrem A.J. Pfiffig adhuc alia documenta ex divite bibliotheca Gerusana editurum esse.

J.B. VALVEKENS (†).

Schlägl in Dichtung und Literatur, redigiert und herausgegeben von Isfried H. PICHLER, O. Praem. (Schlägler Schriften, Band 7), Linz 1981, 336 p.

Dank zij het regelmatig verschijnen van de *Schlägler Schriften* wordt het leven van de bloeiende abdij Schlägl, in het Oberösterreichische Mühlviertel, op een wetenschappelijk verantwoorde wijze onderzocht.

In het keurig verzorgde boek dat nu voor ons ligt, krijgt de schrijver Adalbert Stifter (1805-1868) bijzondere aandacht. Aanleiding was de belangstelling die de Schlägler koorheer Prof. Evermodus Gross, (1906-1975), in leven leraar aan het Petrinum te Linz, voor deze dichter uit

Oberplan, waar Gross een tijdlang in de pastoraal werkzaam was, koesterde en in een proefschrift voor de Universiteit van Innsbruck in 1953 wetenschappelijk uitwerkte.

De eerste bijdrage van deze jongste aflevering van de *Schlägler Schriften* is dan ook van de hand van Evermodus GROSS, *Die Anfänge Stifters in der zeitgenössischen Kritik* (p. 14-96). Brigitte SEEFELDNER, *Die Bedeutung von Kindheit und Jugend in Adalbert Stifters Erzählung «Das Haidedorf»* (p. 97-111) vult de beschouwingen van Gross aan en schildert de sfeer van waaruit Stifters werk is ontstaan.

De kontakten tussen de dichter en de abdij van Schlägl worden belicht in twee bijdragen van Dr. Isfried Pichler, O. Praem: *Adalbert Stifter (1805 bis 1868) und das Kloster Schlägl* (p. 113-160) en *Im Geiste Stifters. Das Stift Schlägl im Werke von Dichtern und Schriftstellern nach Stifter* (p. 161-208).

Met het oog op de kultuurgeschiedenis van de abdij Schlägl en van de norbertijnen in het algemeen, heeft het onderzoek van Eleonore UHL, *Deutsche Dichtung und Literatur der Stiftsbibliothek Schlägl* (p. 209-284) een grensoverschrijdend belang. Zij heeft zich namelijk afgevraagd wat er in de middeleeuwen en in de navolgende kultuurperioden in een duits-talige abdij gelezen werd. Om een antwoord op deze vraag te kunnen geven, kon de schrijfster gebruik maken van de bekende inventarissen van G. VIELHABER-G. INDRA, *Catalogus Codicum Plagensium (CpL) manuscriptorum*, Linz, 1918 en *Catalogus Incunabulorum Plagensium (Ipl) et Palaeotyporum usque ad annum 1520 circa*, Linz, 1918. Voor de periode van de Reformatie kon Eleonore Uhl terugvallen op de studie van de abdijschrijver Dr. Friedrich REISCHL, *Beiträge zur Geschichte der Wissenschaftspflege im Stifte Schlägl*, Wien (Institut für Österr. Geschichtsforschung) 1965 en *Das Stift Schlägl im Zeitalter der Reformation 1522 bis 1589*, Wien, 1966.

De kloosterling leeft niet van kultuur of geestelijk voedsel alleen. Hij moet ook eten en drinken. Welke plaats het bierverbruik hierbij innam, weten we uit diverse bronnen. In de abdij van Schlägl leeft de oude traditie van het bierbrouwen nog onaantast verder. Daarom heeft Isfried PICHLER, *Geschichte der Stiftsbrauerei Schlägl* (285-336) een boeiend relaas geschreven over het brouwbedrijf van zijn abdij van bij de aanvang in 1472 tot op het ogenblik dat industriële en commerciële aspecten gingen meespelen. Op de titelpagina wordt deze historische studie heel uitdrukkelijk als een aanhangsel gekenmerkt, omdat ze, op het eerste zicht, weinig verband houdt met *Dichtung und Literatur*. De werkelijkheid van het leven is nu eenmaal zo dat Kultuur, met een grote K, maar mogelijk is als er geld in het laadje komt, en dat gebeurt meestal door het beoefenen van bepaalde culturen, met een kleine k.

Inhoud en afwerking van deze 7e band van de *Schlägler Schriften* strekken ook nu weer tot eer van het *Kulturreferat* van Stift Schlägl onder de bezielende en deskundige leiding van onze medebroeder Dr. Isfried Pichler.